

อติเต พารณสิริณโณ ปุตโต เอกํ นิโครธรุขํ อุปลงกมิตวา ตตถ นิพพตตยา เทวตยา อายาจิ “สามิ เทวราช อิมสฺมี ชมฺพุทฺธิเป เอกสตราชาโน เอกสตอคมฺเหสิโย, สจาทํ ปิตุ อจฺเจยน รชฺชํ ลภิสฺสามิ, เอเตสํ คลฺโลทิตน พลฺลี กริสฺสามิติ ๑

ในกาลอันเป็นไปล่วงแล้ว อ. พระโอรส ของพระราชาแห่งพระนครชื่อว่าพารณสี เสด็จเข้าไปหาแล้ว ซึ่งต้นไทร ต้นหนึ่ง ทรงบวงสรวงแล้ว ต่อเทวดา ผู้บังเกิดแล้ว (ที่ต้นไทร) นั้น ว่า “ข้าแต่เทวราช ผู้เป็นเจ้า อ. พระราชาผู้มีร้อยหนึ่งเป็นประมาณ ท. อ. พระอัครมเหสีผู้มีร้อยหนึ่งเป็นประมาณ ท. ในชมพูทวีป นี้ (มีอยู่), ถ้าว่า อ. ข้าพเจ้า จักได้ ซึ่งความเป็นแห่งพระราชา โดยอันล่วงไป แห่งพระบิดาไซ้, (อ. ข้าพเจ้า) จักกระทำ ซึ่งการบวงสรวง ด้วยเลือดในลำคอ (ของพระราชา ท.) เหล่านั้น” ดังนี้ ๑

โส, ปิตริ กาลกเต, รชฺชํ ปตฺวา “เทวตยา เม อานุภาเวน รชฺชํ ปตฺตํ, พลิมสฺสา กริสฺสามิติ มหติยา เสนาย นิรุขมิตวา เอกํ ราชาโน อตฺตโน วเส วตเตตฺวา เตน สพุทฺธิ อปรมฺปิ อปรมฺปีติ สพฺเพ ราชาโน อตฺตโน วเส กตฺวา สพุทฺธิ อคฺคมฺเหสีทิ อาทาย คจฺจนฺโต, อคฺคเสนสฺส นาม สพฺพกนิฏฺฐสฺส รมฺโณ รมฺมทินฺนา นาม อคฺคมฺเหสี ครุคฺคภา, ตํ โอทาย คนฺตฺวา “เอตตํ ชนํ วิสฺพานํ ปาเยตฺวา มาเรสฺสามิติ รุกฺขมูลํ โสธาเปสิ ๑

(อ. พระโอรส) นั้น ครั้นเมื่อพระบิดา เป็นผู้มีการละอันทรงกระทำแล้ว (มีอยู่), ทรงถึงแล้ว ซึ่งความเป็นแห่งพระราชา (ทรงดำริแล้ว) ว่า “อ. ความเป็นแห่งพระราชา อันเรา ถึงแล้ว ด้วยอานุภาพ ของเทวดา, (อ. เรา) จักกระทำ ซึ่งการบวงสรวง (แก่เทวดา) นั้น” ดังนี้ เสด็จออกไปแล้ว ด้วยเสนา หมู่ใหญ่ ทรงยังพระราชา พระองค์หนึ่ง ให้เป็นไป แล้ว ในอำนาจ ของพระองค์ ทรงกระทำแล้ว ซึ่งพระราชา ท. ทั้งปวง คือ (ซึ่งพระราชา) แม้อีก (ซึ่งพระราชา) แม้อีก อีก กับ (ด้วยพระราชา) นั้น ในอำนาจ ของพระองค์ ทรงพาเสด็จไปอยู่ กับ ด้วยพระอัครมเหสี ท., ทรงละแล้ว ซึ่ง - อ. พระอัครมเหสี พระนามว่าธรรมทินนา ของพระราชา ผู้น้อยที่สุดแห่งพระราชาทั้งปวง พระนามว่าอุคคเสน เป็นผู้มียะ พระครรรค์หนัก (ย่อมเป็น), - (พระอัครมเหสี พระนามว่าธรรมทินนา) นั้น เสด็จไปแล้ว (ทรงดำริแล้ว) ว่า “(อ. เรา) ยังชน ผู้มีประมาณเท่านี้ ให้เต็มแล้ว ซึ่งน้ำอันบุคคลพึงดื่มอันเจือด้วยยาพิษ จักให้ตาย” ดังนี้ (ยังบุคคล) ให้ชำระแล้ว ซึ่งโคนแห่ง ต้นไม้ ๑

เทวตา จินฺตสิ “อโย ราชา เอตตเก ราชาโน คณฺหนฺโต มํ นิสฺสาย คณฺหาติ, เตสํ คลฺโลทิตน มยฺหํ พลิกมฺม กาทุกาโม, สजे ปนายิ เอเต มาเตสฺสติ, ชมฺพุทฺธิเป ราชาวโส อจฺฉิขฺชิสฺสติ, รุกฺขมูลํ เม อสุจิ ภวิสฺสติ, สกุขิสฺสามิ นุ โข ตํ นิวาเรตฺนติ ๑

อ. เทวดา คิดแล้ว ว่า “อ. พระราชา นี้ เมื่อทรงจับ ซึ่งพระราชา ท. ผู้มีประมาณเท่านี้ ทรงอาศัยแล้ว ซึ่งเรา ย่อมทรงจับ, (อ. พระราชา นี้) เป็นผู้ใคร่เพื่ออันทรงกระทำ ซึ่งพิธีกรรม แก่เรา ด้วยพระโลหิตในลำพระคอ (ของพระราชา ท.) เหล่านั้น (ย่อมเป็น), ก็ ถ้าว่า (อ. พระราชา) นี้ จักทรงฆ่า (ซึ่งพระราชา ท.) เหล่านั้นไซ้, อ. วงศ์แห่งพระราชา ในชมพูทวีป จักขาดสูญ, แม้อ. โคนแห่งต้นไม้ ของเรา เป็นสถานที่ไม่สะอาด จักเป็น, (อ. เรา) จักอาจ เพื่อบันห้าม (ซึ่งพระราชา) นั้น หรือหนอแล” ดังนี้ ๑

สา อุปฐาเรนตี “นาห สกขิสสามิตี ฌตวา อณณิ เทวตํ อุปสงกมิตวา ตมตถํ อาโรเจตวา “ตวํ สกขิสสตีตี อาห ๑

(อ. เทวตา) นั้น ใคร่ครวญอยู่ รู้แล้ว ว่า “อ. เรา จักไม่อาจ” ดังนี้ เข้าไปหาแล้ว ซึ่งเทวตา ตนอื่น บอกแล้ว ซึ่งเนื้อความ นั้น กล่าวแล้ว ว่า “อ. ท่าน จักอาจ (หรือ)” ดังนี้ ๑

ตายปี ปฏิภุชิตตา อณณปี อณณปีติ เอวํ สกลจกกวาฬเทวตาโย อุปสงกมิตวา ตาหิปี (P112) ปฏิภุชิตตา จตุนนํ มหาราชานํ สนตีกํ คนตวา “มยํ น สกโกม, มมทากํ ปน ราชา อมเหติ ปญเณน จ ปญญาจ จ วิสิญฺโจะ, ตํ ปุจชาติ เตหิปี ปฏิภุชิตตกาเล สกกํ อุปสงกมิตวา ตมตถํ อาโรเจตวา “เทว ตุมहेสุ อปโปสสุกตตํ อาปนเนสุ, ขตติยวโส อัจฉิขิสสตี, ตสฺส ปฐิสฺสณํ โหถาติ อาห ๑

(อ. เทวตา) นั้น ผู้ (อันเทวตา) แม่นั้น ห้ามแล้ว เข้าไปหาแล้ว ซึ่งเทวตาในจักรวาลทั้งสิ้น ท. อย่างนี้ คือ (ซึ่งเทวตา) แม่นั้น (ซึ่งเทวตา) แม่นั้น ผู้ (อันเทวตา ท.) แม่เหล่านั้น ห้ามแล้ว ไปแล้ว สู่สำนัก ของท้าวมหาราช ท. สี่ เข้าไปเฝ้าแล้ว ซึ่งท้าวสักกะ ในกาล (แห่งตน อันท้าวมหาราช ท. สี่) แม่เหล่านั้น ทรงห้ามแล้ว ว่า “อ. เรา ท. ย่อมไม่อาจ, ส่วนว่า อ. พระราชา ของเรา ท. เป็นผู้วิเศษ กว่าเรา ท. โดยบุญด้วย โดยปัญญาด้วย (ย่อมเป็น), (อ. ท่าน) จงทูลถาม (ซึ่งพระราชา) นั้น” ดังนี้ กราบทูลแล้ว ซึ่งเนื้อความ นั้น กราบทูลแล้ว ว่า “ข้าแต่เทพเจ้า ครั้นเมื่อพระองค์ ทรงถึงทั่วแล้ว ซึ่งความเป็นแห่งบุคคลผู้มีความชวนชวายน้อย, อ. วงศ์แห่งกษัตริย์ จักขาดสูญ, (อ. พระองค์) เป็นที่พึงเฉพาะ (ของวงศ์ แห่งกษัตริย์) นั้น จงเป็น” ดังนี้ ๑

สกโก “อหิปี ตํ ปฏิพาหิตุํ น สกขิสสามิ, อุปายํ ปน เต วกขามิตี วตวา อุปายํ อาจิกขี “คจฺจน ตวํ, รมฺโณ ปสฺสนตฺสเสว, รตฺตวตถํ นิวาเสตวา อตฺตโน รุกฺขโต นิกฺขมิตวา คมนาการํ ทสฺเสหิ, อถ ตํ ราชา ‘เทวตา เม คจฺจนตี, นิเวตฺตาเปสฺสามิ นนฺตี นานปฺปกาเรน ยาจิสฺสตี, อถ นํ วเทยยาสิ ‘ตวํ ‘เอกสตราชาโน สหฺมึ อคฺคมहेสิตี อาเนตฺวา เตสํ คลโลหิตฺเตน พลีํ กริสฺสามิตี มยฺหํ อายาจิตวา อุกฺคเสนสฺส รมฺโณ เทวํ โอหาย อาคโต; นาหํ ตาหิสฺสสฺส มุสาวาทิสฺส พลีํ สมฺปฏิจฺฉิสฺสามิตี; เอวํ กิร วุตฺเต, ราชา ตํ อานาเปสฺสตี, สา รมฺโณ รมฺมํ เทเสตวา เอตฺตกสฺส ชนสฺส ชีวิตทานํ ทสฺสตีตี ๑

อ. ท้าวสักกะ ตรัสแล้ว ว่า “แม่ อ. เรา จักไม่อาจ เพื่ออันห้าม (ซึ่งพระราชา) นั้น, แต่ว่า (อ. เรา) จักบอก ซึ่งอุปาย แก่ท่าน” ดังนี้ ตรัสบอกแล้ว ซึ่งอุปาย ว่า “อ. ท่าน จงไป, เมื่อพระราชา ทรงเห็นอยู่นั้นเทียว, (อ. ท่าน) ปรนึ่งแล้ว ซึ่งผ้าสี แดง จงแสดง ซึ่งอาการคืออันออก จากต้นไม้ แล้วจึงไป แห่งตน, (ครั้นเมื่อความเป็น) อย่างนั้น (มีอยู่), อ. พระราชา (ทรงดำริแล้ว) ว่า ‘อ. เทวตา ของเรา ไปอยู่, (อ. เรา) (ยังเทวตา ของเรา) นั้น จักให้กลับ’ ดังนี้ จักทรงอันวอน ซึ่งท่าน โดยประการต่างๆ, (ครั้นเมื่อความเป็น) อย่างนั้น (มีอยู่), อ. ท่าน พึงกล่าว (กะพระราชา) นั้น ว่า ‘อ. พระองค์ ทรงบวงสรวงแล้ว ต่อเราว่า (อ. ข้าพเจ้า) นำมาแล้ว ซึ่งพระราชาผู้มีรอยหนึ่งเป็นประมาณ ท. กับ ด้วยพระอัครมเหสี ท. จักกระทำ ซึ่งการบวงสรวง ด้วยเลือดในลำพระศอ (ของพระราชา ท.) เหล่านั้น ดังนี้ ทรงละแล้ว ซึ่งพระเทวี ของพระราชา พระนามว่าอุคคเสน เป็นผู้เสด็จมาแล้ว (ย่อมเป็น), อ. เรา จักไม่รับพร้อมเฉพาะ ซึ่งการบวงสรวง (แห่งบุคคล) ผู้กล่าว เท็จโดยปกติ ผู้เช่นกับด้วยพระองค์’ ดังนี้, ได้ยินว่า (ครั้นเมื่อคำ) อย่างนี้ (อันท่าน) กล่าวแล้ว, อ. พระราชา จัก (ทรงยัง

ราชบุรุษ) ให้นำมา (ซึ่งพระเทวี) นั้น, (อ. พระเทวี) นั้น ทรงแสดงแล้ว ซึ่งธรรมเนียม แก่พระราช จักพระราชทาน พระราชทาน ซึ่งชีวิต แก่ชน ผู้มีประมาณเท่านี้” ดังนี้ ๑

อิมินา การณณ สกฺโก เทวตยา อิมํ อุบายํ อาจิกฺขิ ๑

อ. ท้าวสักกะ ตรัสบอกแล้ว ซึ่งอุบาย นี้ แก่เทวดา ด้วยเหตุ นี้ ๑

เทวตา ตถา อกาลิ ๑

อ. เทวดา ได้กระทำแล้ว เหมือนอย่างนั้น ๑

ราชาปิ ตํ อานาเปสิ ๑

เมื่อ, พระราชา (ทรงยังราชบุรุษ) ให้นำมาแล้ว (ซึ่งพระเทวี) นั้น ๑

สา อาคนฺตฺวา เตสํ ราชนํ ปริยฺนเต นิลินฺนํปิ อตฺตโน ราชนาเมว วฺนฺติ ๑

(อ. พระเทวี) นั้น เสด็จมาแล้ว ถวายบังคมแล้ว ซึ่งพระราชา ของพระองค์นั้นเทียว แม้ผู้ประทับนั่งแล้ว ในที่สุตรอบ แห่งพระราชา ท. เหล่านั้น ๑

ราชา “มยิ สพฺพสฺสฺสฺสฺส จิตฺเต, สพฺพกนิญฺญํ อตฺตโน สามิกํ วฺนฺตฺติ ตสฺสา กุชฺฌิ ๑

อ. พระราชา กริ้วแล้ว (ต่อพระเทวี) นั้น ว่า “ครั้นเมื่อเรา ดำรงอยู่แล้ว (ในตำแหน่ง) อันประเสริฐที่สุดแห่งพระราชาทรง ปวง, (อ. พระเทวี) นี้) ย่อมไหว้ ซึ่งสามิ ของตน ผู้น้อยที่สุดแห่งพระราชาทรงปวง” ดังนี้ ๑

อถ นํ สา อาห “กํ มยฺหํ ตยิ ปฏฺวิพทฺธํ, อยํ ปน เม สามิกโก อิสฺสริยสฺส ทาตา, อิมํ อวฺนฺตฺวา กสฺมา ตํ วฺนฺตฺติสามิตฺติ ๑

ครั้งนั้น (อ. พระเทวี) นั้น กราบทูลแล้ว (แก่พระราชา) นั้น ว่า “(อ. เรือง) อะไร ของหม่อมฉัน เหนียงเฉพาะแล้ว ใน พระองค์, ก็ อ. พระสวามี ของหม่อมฉัน นี้ เป็นผู้ประทาน ซึ่งความเป็นใหญ่ (ย่อมเป็น), (อ. หม่อมฉัน) ไม่ถวายบังคม แล้ว

(ซึ่งพระสวามี) นี้ จักถวายบังคม ซึ่งพระองค์ เพราะเหตุไร” ดังนี้ ๑

รูกฺขเทวตา, ปสฺสนตสฺสเวว ตสฺส ชนสฺส, (P113) “เอวํ ภทฺเต, เอวํ ภทฺเตติ วตฺวา ตํ ปุพฺพมฺมุจฺจินา ปุเชสิ ๑

อ. รุกขเทวดา เมื่อชน นั้น เห็นอยู่นั้นเทียว, กล่าวแล้ว ว่า “แนะนำผู้เจริญ อ. อย่างนั้น, แนะนำผู้เจริญ อ. อย่างนั้น” ดังนี้ บูชาแล้ว (ซึ่งพระเทวี) นั้น ด้วยท่าแห่งดอกไม้ ๑

ปุน ราชา อาห “สเจ มํ น วฺนฺตฺติ, มยฺหํ รชฺชสิริทายิกํ เอวํ มหฺนฺนาว่า เทวตํ กสฺมา น วฺนฺตฺติ ๑

อ. พระราชา ตรัสแล้ว อีก ว่า “ถ้าว่า (อ. เธอ) ย่อมไม่ไหว้ ซึ่งเราไซ้, (อ. เธอ) ย่อมไม่ไหว้ ซึ่งเทวดา ผู้มีอำนาจพามาก อย่างนี้ ผู้ให้ซึ่งสิริในความเป็นแห่งพระราชา แก่เรา เพราะเหตุไร” ดังนี้ ๑

“มหาราช ตยา อตฺตโน ปุณฺณเว จตฺวา ราชานो คหิตา, น เทวตยา คเหตุวา ทินฺนาติ ๑

(อ. พระเทวี กราบทูลแล้ว) ว่า “ข้าแต่มหาราชเจ้า อ. พระราชา ท. อันพระองค์ ทรงดำรงอยู่แล้ว ในบุญ ของพระองค์ ทรงจับแล้ว, (อ. พระราชา ท.) อันเทวดา จับแล้ว ถวายแล้ว หามิได้” ดังนี้ ๑

ปุณฺณปี ตํ เทวตา “เอวํ ภทฺเท, เอวํ ภทฺเทติ วตฺวา ตเถว ปุชฺเชสิ ๑

อ. เทวดา กล่าวแล้ว ว่า “แนะนำผู้เจริญ อ. อย่างนั้น, แนะนำผู้เจริญ อ. อย่างนั้น” ดังนี้ บูชาแล้ว (ซึ่งพระเทวี) นั้น เหมือนอย่างนั้นนั่นเทียว แม้อีก ๑

ปุณฺณ สํ ราชานํ อาท “ตวํ ‘เทวตยา เม เอตฺตกา ราชานो คเหตุวา ทินฺนาติ วเทสิ, อิทานิ เต เทวตยา อุปริ วามปสฺเส รุกฺโข อคฺคินา ททฺโธ, สํ ตํ อคฺคิํ นิพฺพาเปตฺวํ กสฺมา นาสกฺขิ, ยถิ เอวํ มหानุภาวติ ๑

(อ. พระเทวี) นั้น กราบทูลแล้ว กะพระราชา อีก ว่า “อ. พระองค์ ย่อมตรัส ว่า ‘อ. พระราชา ท. ผู้มีประมาณเท่านี้ อันเทวดา จับแล้ว ให้แล้ว แก่เรา’ ดังนี้, ในกาลนี้ อ. ต้นไม้ ณ ข้างเบื้องซ้าย ในเบื้องบน แห่งเทวดา ของพระองค์ อันไฟ ไหม้แล้ว, (อ. เทวดา) นั้น ไม่ได้้อจแล้ว เพื่ออันยังไฟนั้นให้ดับ เพราะเหตุไร, ฌิว่า (อ. เทวดา นั้น) เป็นผู้มีความงามมาก อย่างนี้ (ย่อมเป็น) ‘ไซ้’” ดังนี้ ๑

ปุณฺณปี ตํ เทวตา “เอวํ ภทฺเท, เอวํ ภทฺเทติ วตฺวา ตเถว ปุชฺเชสิ ๑

อ. เทวดา กล่าวแล้ว ว่า “แนะนำผู้เจริญ อ. อย่างนั้น, แนะนำผู้เจริญ อ. อย่างนั้น” ดังนี้ บูชาแล้ว (ซึ่งพระเทวี) นั้น เหมือนอย่างนั้นนั่นเทียว แม้อีก ๑

สํ กถยมาณา จิตา โรหิ เจว หสิ จ ๑

(อ. พระเทวี) นั้น ประทับยืนตรัสอยู่แล้ว ทรงกันแสงแล้วด้วยนันทเทียว ทรงพระสรวลแล้วด้วย ๑

อถ นํ ราชํ “กํ อุมฺมตฺติกาสีตติ อาท ๑

ครั้งนั้น อ. พระราชา ตรัสแล้ว (กะพระเทวี) นั้น ว่า “(อ. เธอ) เป็นหญิงบ้า ย่อมเป็น หรือ” ดังนี้ ๑

“กสฺมา เทว เอวํ วเทสิ, น มาทิสฺสโย อุมฺมตฺติกา โหนฺตติ ๑

(อ. พระเทวี กราบทูลแล้ว) ว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้สมมติเทพ (อ. พระองค์) ย่อมตรัส อย่างนี้ เพราะเหตุไร, (อ. หญิง ท.) ผู้เช้นกับด้วยหม่อมฉัน เป็นหญิงบ้า ย่อมเป็น หามิได้” ดังนี้ ๑

“อถ กิการณํ โรหสิ เจว หสิ จาติ ๑

(อ. พระราชา ตรัสถามแล้ว) ว่า “(ครั้นเมื่อความเป็น) อย่างนั้น (มีอยู่), (อ. เธอ) ย่อมร้องไห้ด้วยนันทเทียว หัวเราะแล้ว ด้วย เพราะเหตุอะไร” ดังนี้ ๑

“สุณฺหาหิ มหาราช; อหฺมฺหิ อตฺเต กุลธิตา หุตฺวา ปติกุเล วสนฺตี สามิกสฺส สหายกํ ปาหฺนํ อาคตํ ทิสฺวา ตสฺส ภตฺตํ ปจิตฺตมา ‘มํสํ ออาหารติ ทาลียา กหาปณํ หุตฺวา, ตาย มํสํ อลภิตฺวา อาคตตาย ‘นตฺถิ มํสนฺติ วุตฺเต, เคหสฺส ปจฺฉิมภาเค สยิตาย เอฬิกาย สีสํ จินฺหิตฺวา ภตฺตํ สมฺปาเทสี; สาทํ เอภิสฺสา เอฬิกาย สีสํ จินฺหิตฺวา นิรये ปจิตฺวา ปฏกาเสเสน ตสฺสา โลมคณฺณาย สีสฺสเจทํ ปาปฺปณี; ตวํ เอตฺตํ ชนํ วตฺติวา กหา ทุกฺขา มุจฺฉิสฺสตีติ เอวํ มหนฺตํ ตว ทุกฺขํ อณฺุสฺสรนฺตี โรหามิตี วุตฺวา อิมํ คาถมาห

(อ. พระเทวี) กราบทูลแล้ว ว่า “ข้าแต่มหาราชเจ้า (อ. พระองค์) ขอจงทรงสดับ, ก็ ในกาลอันเป็นไปล่วงแล้ว อ. หม่อมฉัน เป็นนางกุลธิดา เป็น อยู่อยู่ ในตระกูลแห่งผัว เห็นแล้ว ซึ่งแขก ผู้เป็นสหาย ของสามี ผู้มาแล้ว เป็นผู้ใคร่เพื่ออันหุง ซึ่งข้าวสวຍ (เพื่อแขก) นั้น (เป็น) ให้แล้ว ซึ่งกหาปณะ แก่ทางทาสี (ด้วยคำ) ว่า ‘(อ. เจ้า) จงนำมา ซึ่งเนื้อ’ ดังนี้, (ครั้นเมื่อคำ) ว่า ‘อ. เนื้อ ย่อมไม่มี’ ดังนี้ (อันนางทาสี) นั้น ผู้ไม่ได้ ซึ่งเนื้อ แล้วจึงมาแล้ว กล่าวแล้ว, ตัดแล้ว ซึ่งศีรษะ ของแม่แพะ ตัวนอนแล้ว ในส่วนอันมีในภายหลัง แห่งเรือน ยังข้าวสวຍ ให้ถึงพร้อมแล้ว, อ. หม่อมฉัน นั้น ตัดแล้ว ซึ่งศีรษะ ของแม่แพะ ตัวหนึ่ง ใหม้แล้ว ในนรก ถึงแล้ว ซึ่งการตัดซึ่งศีรษะ ด้วยการนับซึ่งชน (ของแม่แพะ) นั้น เพราะผลอันสุกแล้วอันเหลือลง, (อ. หม่อมฉัน) ตามระลึกถึงอยู่ ซึ่งทุกข์ ของพระองค์ อันใหญ่ อย่างนี้ ว่า ‘อ. พระองค์ ทรงมาแล้ว ซึ่งชน ผู้มีประมาณเท่านี้ จักทรงพ้น จากทุกข์ ในกาลไร’ ดังนี้ ย่อมร้องไห้” ดังนี้ ตรัสแล้ว ซึ่งพระคาถา นี้ ว่า